

Az álrészvényes szavazati joga. A kir. Kuria legutóbbi P. IV. 3087/1928. sz. ítéletében a részvényjog alapveő kérdéseiben a gazdasági életet legközelebről is igen érzékenyen érintő elvi fontosságú határozatot hozott. Kimondta nevezetesen, hogy semmis a részvénytulajdonos felperes és szindikátustársai között egyfelől, alperes bankok között másfelől létrejött az a megállapodás, mely szerint mindaddig, amíg alperesnek a r.-t.-gal szemben követelése áll fenn, a felperes és tulajdonostársai tulajdonában levő részvénybirtokból folyó jogok gyakorlása alpereseknek olyként engedtetett át, hogy ezek anélkül, hogy a részvények tulajdonosai, vagy azok képviselőitére jogosult meghatalmazottak lennének, jogosítva vannak az ez alatt az idő alatt tartandó akár rendes, akár rendkívüli közgyűlésre a részvényeket bárki nevére letenni és a közgyűlésen ezekkel a nem részvényesi szavazatokkal oly határozatokat hozni, amelyet alperesek a hitel fentartása biztosítása, vagy behajtása céljából szükségesnek tartanak, kifejezetten hangsúlyozva, hogy ezen nem részvényesek joga kiterjed a r.-t. mérlegének megállapítására az aktívák és passzívák értékelésére, igazgatósági és felügyelőbizottsági tagoknak meghatározott számban való delegálására. Ezen döntést sajnos aggályosnak kell tartanunk, miután ellenkezik ugy a gazdasági érdekekkel, mint szerény nézetünk szerint a K. T.-vel és a bírói gyakorlattal.

A magán- és hiteljog területén vezető elv, hogy a felek mindazt megtehetik, amit a törvény, illetőleg a közérkölcsek nem tilt.

Az indokolásban deklarált anyagi jogszabály (1. Nagy Ferenc: Keresk. Jog kézikönyve I. kötet, 347 lap), hogy a törv. a r.-t. nemcsak alapítását, de működését is csak bizonyos kölcsönös hit és bizalom, valamint közjó érdekében felállított és a visszaélések megakadályozására szolgáló felételek és korlátok mellett engedi meg, ebből a szempontból lehet megfelelő, de az ilyen általánosságban tartott szabályok valódi értékét mindig a belőle vont következtetések adják.

Előrebocsátandó, hogy a döntésben a kir. Kuria kimondja ugyan egyhelyütt, hogy a társaság többi hitelezőjének vagy részvényeseinek joga kijátszására irányuló átadás semmis, de ilyen célzatot tényállásként sehol meg nem állapít, — elutasító táblai ítélet folytán meg sem állapíthatott, — sőt máshelyütt csupán arról a körülményről beszél, hogy a részvények átadása a többi érdekeltet jogát sértheti, ugy hogy nézetünk szerint a döntés nem kívánja valamely dolus speciális felforgását, hanem a semmisséghez elegendőnek tartja annak lehetőségét, hogy a megállapodás harmadik személyek jogát sértheti.

A megállapodás semmisségével kapcsolatban kimondja a kir. Kuria, hogy a közgyűlésen a részvényesi jogokat csak a valóságos részvényesek, vagy azok meghatalmazottjai, de nem az álrészvényesek gyakorolhatják. Ennél a kérdésnél ugy véljük a kir. Kuriának kifejezetten foglalkoznia kellett volna az ellenkező gyakorlattal, mert a C. V. 217/1913. (azonos C 299/907) — új Döntvénytár XVI. 1672 — kimondja, hogy a részvényeknek u. n. álrészvényesek részére való átadása és ezeknek a közgyűlésen részvényesi minőségükben történt szerepeltetése

csak akkor szolgálhat alapul a közgyűlési határozat megsemmisítésére, ha a részvények ilyen átruházása valamely visszaélés keresztülvitele, vagy valamely jog kijátszása céljából történt.

Bozóky szerint is (Magyar keresk. jog I. k. 564. old. 13. j.) a szavazati jog átruházása a gyakorlatban rendkívül el van terjedve.

A német H. G. B. akárcsak a K. T. nem szabályozza azt a kérdést, vajjon a zálogszerződésben át lehet-e a szavazati jogot ruházni.

Staub (12 und 13 Auflage 252. § Anm. 5. és 3189. Anm. 6.) ezt természetesnek és megengedettnek mondja, ugyanez a német bíróságok álláspontja is (l. az ot. felhívott döntéseket).

Giesecke (Das Aktienstimmrecht der Banken 19. old.) kifejti, hogy szűk és nem felel meg a helyes törvényértelmezésnek „részvényes“ alatt csupán „a tulajdonost“ érteni s hogy a törvény — amelynek intézkedései lényegileg azonosak a magyaréval, — nem zárja ki, hogy a megbízott mellett valaki a saját nevében, de más részvényével szavazzon. Ugyanő kimerítően és igen tanulságosan ismerteti a külföldi törvényekct és bírói gyakorlatot; helyszűke folytán csupán a szomszédos államok közül említjük meg, hogy az osztrák Oberster Gerichtshof 1922. óta elismeri a „Legitimationsübertragung“-ot és a cseh 1924. október 10-i törvény a bankoknál letett, vagy elzálogosított részvényekre vonatkozólag megengedi a szavazati jog átruházását, ha az átruházás az előszabott formában történt.

Nem meggyőző az indokolás azon tétele sem, amely a K. T. 164. §-ában foglalt rendelkezésre tekintettel a részvényeknek oszthatatlanságát akként értelmezi, hogy ez kizárja az oly megállapodást, mely a tulajdont a felperes részére fentartja, mégis a részvénytulajdonban rejlő és attól el nem választható teljes és kizárólagos jogi hatalmat bizonyos, fentebb megjelölt vonatkozásokban alperesekre ruházza, mert kétségtelen, hogy a szavazati jog és egyéb részvényesi jogok gyakorlása nem a részvényektől elvonatkoztatottan, hanem éppen a részvényokirat alapján történt, tehát a részvény, mint olyan megosztás tárgya nem volt.

Nem meggyőző továbbá, hogy miután ez a szerződési jogosultság közvetlenül nemcsak arra irányul, hogy az alperesek, mint hitelezők a fentebb megjelölt követeléseik biztosítására ekként lekötött részvényekből kereshessenek követeléseik erejéig ezek lejárta után kielégítést, ez a szerződéses megállapodás a kereskedelmi zálogjog fogalmi körét is túlhaladja, tehát egész terjedelmében törvényes tilalomba ütközik, mert lényegileg nem köttetett ki más, mint a zálogtárgy rendeltetés szerű használata — a részvényesi jogok gyakorlása a részvény használatának lévén tekinthető — a hitelező pedig a zálogtárgyat az adós beleegyezésével használhatja (Staud: Magyar magánjog, 142. lap).

De nézetünk szerint a döntés helyessége nem ezeken, az irodalomban és gyakorlatban nagyrészt már amugy is megoldott problémáknak jog-dogmatikai nagyobb megalapozottságán fordul meg, hanem azon, megfelel-e a gazdasági élet jogos érdekeinek, mert ellenkező esetben a hiteljog saját céljaival jó

ellenkezésbe. Ha figyelmen kívül is hagyjuk, hogy alig képzelhető szindikátusi, kartell-, vagy más hasonló érdekközösségi szerződés anélkül, hogy a felek a részvények szavazati jogáról ne rendelkeznek, annak gyakorlását esetleg Treuhandra ne bízzák, hanem megmaradván csupán a hitelszerződéseknél, azt látjuk, hogy a döntés, amennyire káros a hitelező szempontjából, annyira nem szolgálja a részvényes, illetve a társaság érdekét sem.

Mert az a hitelező, aki elüttetik a szavazati jogban rejlő biztosítéktól, követelni fogja a fő részvényes kezességét, ha attól tart, hogy utóbbi részvényesi jogával meghiusíthatja a követelés érvényesítését s így egyfelől az anyagilag gyengébb részvénytársaságok hitelképessége még fokozottabb mértékben fog csökkenni, másrészt a fő részvényes elveszti a közvetett és korlátolt felelősségben rejlő előnyt és így végső fokon maga a részvénytársasági forma is veszélyben forog.

Ugy véljük, hogy a fent tárgyalt ítélet még sok megbeszélés tárgya lesz, s reméljük, hogy a kir. Kuria adandó alkalommal álláspontját revízió alá fogja venni.

Dr. Kronstein András.

Ügyvédi költség telekkönyvi előjegyzése. A Kuria Pk. V. 6961/1927. sz. határozata a Ppé 18. §-a szerint hozott költségmegállapító végzés alapján kért telekkönyvi előjegyzést elrendelte, mert bár az egészhez szakaszhatárt nem tartalmaz, de oly bizonyítékul szolgál, amelynek alapján a telekkönyvi rendelet 87., 88. és 89. §-ai alapján a zálogjog előjegyzése elrendelhető. A költségmegállapító végzés az ügyfél által nyújtott előlegre — hacsak az ügyvéd a Ppé 18. §-a szerinti eljárásban be nem jelenti — nem lehet ugyan figyelemmel és így a költségmegállapítás összességében nem esik egybe az ügyvédnek még járó, ki nem egyenlített költségköveteléssel, ügyvédi szempontból a Kuria döntése mégis öröndetes. Amit a Kuria határozata honorál, az egyébként nem az ügyvédi költség valamelyes kedvezőbb felfogása, hanem ami az előjegyzésben honorálásra talál, az a költségmegállapító végzés, amely akkor is bírói határozat, ha abban marasztalás nem is foglaltatik.

B. S.

Életközösség folytatása, mint megbocsátás. A házassági törvény 82. §-a szerint a bontó okra alapított kereseti jog elenyészik, ha a házastárs a vétkes cselekményt megbocsátotta. A megbocsátásra vonatkozólag, mint jogi hatású tényre nézve az általános elvek alkalmazandók. Lehet tehát a megbocsátás közvetlen ilyen ér'elmű nyilatkozat, de lehet valamilyen más cselekmény, melyből a megbocsátást következtetni lehet. A bírói gyakorlatban a leggyakrabban előforduló ilyen körülmény: a házassági életközösség folytatása. A házastársaknak, mint házastársaknak, további együttélése a bírói gyakorlat szerint magában foglalja a korábbi bontó okul szolgáló vétkes cselekmények megbocsátását.

Maga a házastársi életközösség folytatása összetett tény és többet foglal magában, így a közös lakást, közös háztartást, a belső nem érintkezést stb. Természetesen a körülmények sze-